

ZGODOVINA

FRANKI

Med vsemi germanskimi državami je bila najbolj uspešna frankovska država. Franki so germansko pleme, ki je na območje pribaltskega pasu, nemškega in belgijskega Porenja prišlo v 3. stol. Podredili so si večino germanskih plemen in ustanovili FRANKOVSKO DRŽAVO. Center frankovske države pa je bil Pariz.

MEROVINGI (481-751)

Temelje Merovinške države postavi kralj KLODVIK (481-511) iz družine merovingov. Pomaga uničiti ostanke rimske države. Zedini Franke.

Pri vodenju države se nasloni na vojsko, upravni sistem, uradniški aparat in katoliško vero.

Klodvik se leta 496 poda v boj proti Alanom. Med bojem prosi boga njegove žene (Klotilde) za zmago. Ko se to res zgodi sprejme krščanstvo in ga uvede kot edino državno vero.

DRŽAVNA UREDITEV

KRALJ → MOJORDOM ali DVORNI UPRAVNIK (upravlja s posestjo, po potrebi vodi kraljevo vojsko in je zastopnik plemstva)

Karolingi začnejo počasi izpodrivati merovinge.

KAROLINGI (751-...)

V 8. stol. Karel Martel in Pipin Mali prevzameta oblast v državi. Karel pomiri notranje spore, zavaruje notranje meje in leta 732 porazi Arabce v bitkah pri TOURSU in POITIERSU. Postavi novo frankovsko konjenico, plemstvo je za vojaško službo nagovarjal z cerkveno, samostansko in srensko(skupno) posestvijo → s tem postavi temelje za razvoj fevdalizma.

Leta 571 se Pipin Mali razglasi za kralja.

Država doživi višek za čas kralja Karla Velikega (768-814). Ustvari obsežno državo, širi krščansko vero. Glavno mesto je AACHEN. Državo je poenotil z upravnimi in gospodarskimi reformami. Uvede tudi enotno zakonodajo, srebrno valuto, enote, mere in uteži. Njegovi uradniki- grofje (okoli 200) so v grofijah izvrševali upravno, sodno, davčno in vojaško oblast.

Tvorci nove posvetne in cerkvene kulture postanejo samostani, ustvarjajo jih iski menihi. Neizobraženo plemstvo in duhovščine ps ae ne menijo za novo kulturo.

Pod zaščito močne cerkve in polmočne oblasti se razvije raznolika kulturna dejavnost **KAROLINŠKA RENESANSA** (preporod). Pride do zlitja poznoromantične rimske in krščanske kulture z germansko kulturo.

Bistvene značilnosti karolinške ranesane:

- V književnosti se obnovi klasični latinski jezik
- Karel Veliki vztrajal da se uporablja tudi domači jezik v pridigah
- V karolinško književnost se uveljavita pogansko in krščansko pesništvo
- Obstaja dvorna šola, samostanske in škofijske šole
- Na šolah učijo gramatiko(slovnica), dialektiko, retoriko, muziko, geometrijo, aritmetiko in astronomijo. Teh sedem svobodnih znanosti so do 16. stol. Imeli za onovo višje izobrazbe.
- Ustanavljajo se akademije, razvijejo najstarejše evropske univerze
- Nastajati začnejo kamnite zgradbe
- Karolinška minuskula → gotica
- K obnovi duhovnega življenja spada čitljiva pisava, zaradi potreb v književnosti in upravi

RAZPAD ENOT NA KAROLINŠKE DRŽAVE

Cesarju Ludviku (Karlovemu sinu) ni uspelo obdržati enotne države, ker so bile razlike v državi prevelike (etične, jezikovne, gospodarske, visoko plemstvo se osamosvaja). Ludvikovi sinovi (Ludvik Nemški, Karel Plešasti in Lotar) se spopadajo za nasledstvo. Leta 842 v ŠTRAJSBURGU Ludvikova sinova potrđita vojaško zvezo, prisežeta zvestobo in podporo proti Lotarju, vsak pred svojo vojko, v svojem jeziku. ŠTAJSBURSKE PRISEGE so se ohranile kot najstarejši dokument stare francoščine in stare visoke nemščine.

Leta 834 se boji končajo z VERUNDSKO POGODBO. Frankovska država razpade na 3dele:

Ludvik Nemški: vzhodni del

Karel Plešasti: zahodni del

Lotar: osrednji del z Italijo in cesarska oblast.

FANKOVSKI TIP FEVDALIZMA

FEVDALIZEM- družbeni red, ki se je razvil na temelju propadajoče rimske sužnjelastniške družbe in gremanske rodovno.plemenske družbe.

Gospodarska podlaga fevdalizma je bila zemljiška posest (FEVD)
→ zemlja je največje bogastvo.

Po naselitvi Frankov so največ zemlje dobili kralj, vojaški poveljniki in plemenski vodje.

VRHOVNI SENIOR ali FEVDALNI GOSPOD (kralj, vojaški poveljnik, plemenski vodja). Delili so zemljo, del pa jo upravljajo sami. Zemlo dodelijo → VAZAL(om)(grofje, baroni) za upravno in vojaško službo. Vazal je moral seniorju nuditi nasvet in pomož, skrbeti je moral zanj in jegovo spremstvo, moral mu je dajati darila (npr. Ob poroki prve seniorjeve hčerke, smrti...) → KMETJE- v zameno za varnost se odrečejo osebni svobodi in so pod zaščito vezala. Obdelujejo njegovo posest.

Ob dobi prvih karolingov fevdi niso bili dedni. Počasi pa se dedovanje začne razvijati in s tem tudi dedovanje vseh pravic in služb povezanih z fevdom. Fevdalci postanejo samostojnejši, fevd se spreminja v neodvisno gospodarsko in politično enoto. Kraljeva moč začne upadati → FEVDALNI PARTIKULARIZEM ali FEVDALNA RAZDROBLJENOST.

ORGANIZACIJA ZEMLJIŠKE POSESTI

En konjenik je potreboval posestvo vsaj z 12timi kmetijami, da je lahko opravljal vojaško službo.

Vojaška oprema:

- Težek meč (daljši od metra) -držal ga je z obema rokama
- Bodež (krajši meč)
- Kopje
- Ščit (lesen, pokrit s kožo ali železen)
- Krajši suknjič z všitimi železnimi ploščicami za zaščito

V 8. stol. Frankovska konjenica uvede STREME

Fevd sestavljajo 3je deli:

1. zemlja, ki jo je fevdalec obdržal zase, jo obdeloval v lastni režiji → DOMINIKALNA ali PRIDVORNA POSEST

2. RUSTIKALNA ali ZAKUPNA POSEST → dobijo jo podložni kmetje. Dajejo dajatve, opravljajo delo na pridvorni posesti
3. SKUPNA POSEST ali GMAJNA → travniki, pašniki gozd.
Kmetje so pasli, fevdalci v gozdu lovili živali

FEVDALNA POSEST:

Tam so delali hlapci, dekle in tlačani. Opravljajo poljska, obrtna in hišna dela na dvoru. So zvrst sužnjevi in propadlih malih frankovskih kmetov.

TLAČAN: pridvorni hlapec. Niso smeli zapustiti zemlje, bilo jih je moč prodajati ali podariti skupaj z zemljo. Politično in osebno so nesvobodni.

Obveznosti podložnikov so bile zapisane v POLIPTIKIH →

URBARJIH

DAJATVE

- Plačevali so jih v denarju ali pridelkih
- Dajatve so se delile na: VELIKO in MALO PRAVDO. Mala pravda: vsakdanji pridelek. Velika pravda: pridelki, dajatve ob rojstvu, smrti, poroki, dajatve cerkvi → DESETINA.

TLAKA

- Delo na pridvorni posesti
- Je lahko določena ali nedoločena
- Trajala je 3-5 tednov

FEVD je bil gospodarsko upravno-politična sodna enota. Večina večjih fevdalcev je bila skoraj povsem samooskrbna, vse ali večino pridelka so pridelali v okviru fevda.

Lastnik fevda je imel pravico do PATRIMONIALNEGA SODSTVA (pravica fevdalca da sodi tlačanu)

Obdobje fevdalizma delimo na:

ZGODNJI 5.-11. stol.

RAZVITI 11.-15. stol.

POZNI 15.- 18. stol.

VIKINGI

Ogrožajo Franke. V 8. in 12. stol začnejo z roparskimi napadi. Vzrokov za invazijo je bilo več: prenaseljenost, sla po bogastvu, slabe klimalne razmere, krvno maščevanje